

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. S.**, bývajúcej v Z., zastúpenej O. s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **ZŠ**, so sídlom v Č., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. M. G., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., **o zaplatenie 4 395,38 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 7 C 148/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2013 sp. zn. 24 Co 139/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 2. februára 2012 č.k. 7 C 148/2010-240 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť jej a/ 5 620,09 € s príslušenstvom ako doplatok tarifnej mzdy od 13. mája 2007 do 13. septembra 2011 a b/ 331,41 € ako náhradu mzdy za dovolenku. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že žalobkyňa je od 1. novembra 2004 zamestnaná u žalovanej vo funkcii ekonómka – účtovníčka a mzdová účtovníčka. Pracovný pomer bol dohodnutý na dobu neurčitú, v pracovnej zmluve nebol dohodnutý kratší pracovný čas ani zmena ustanoveného týždenného pracovného času. Popri práci u žalovanej pracovala žalobkyňa od roku 1993 aj na Obecnom úrade v Č.. Výsledkami vykonaného dokazovania mal prvostupňový súd preukázané, že žalovaná žalobkyňu a jej prácu mimoriadne oceňovala, priznala jej vysoký osobný príplatok k tarifnému platu, výška ktorého v jednotlivých mesiacoch presahovala nárok žalobkyne. Vykonané dokazovanie nepreukázalo, že by žalobkyňi nebola zaplatená mzda, na ktorú má nárok. V ďalšom súd prvého stupňa uviedol, že

žalovaná nebránila žalobkyni čerpať dovolenku a ak si ju pre chorobu (nespojenú s práceneschopnosťou) nevyčerpala, nemožno od žalovanej spravodlivo žiadať, aby jej vyplatila náhradu za nevyčerpanú dovolenku. Z týchto dôvodov dospel súd prvého stupňa k záveru, že žaloba je neopodstatnená, preto ju zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukázaním na § 142 ods. 1 O.s.p. a § 150 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom namietla, že napadnutý rozsudok je nesprávny, lebo súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Nestotožnila sa s názorom, podľa ktorého sa účastníčky dohodli na zmene pracovnej zmluvy. Zmenu pracovnej zmluvy možno vykonať len písomným dodatkom, čo je výslovne uvedené aj v samotnej pracovnej zmluve. Podpísaním a prevzatím platových dekrétov žalobkyňa neodsúhlasila zmeny jej pracovného pomeru. Žalovaná v konaní neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala existenciu dohody o zmene pracovnej zmluvy. Žalobkyňa nemohla vyčerpať dovolenku z dôvodu jej pracovnej vyťaženia a nadmerného množstva pridelených prác, nemôže preto obstať tvrdenie žalovanej, že žalobkyni nebránila v čerpaní dovolenky. V prejednávanej veci nebol daný žiadny dôvod, pre ktorý možno zamestnancovi krátiť dovolenku (§ 109 Zákonníka práce), žalobkyni bola ale napriek tomu v roku 2009 skrátená dovolenka o 14 dní. Nebol preto daný dôvod pre zamietnutie žaloby v časti týkajúcej sa náhrady dovolenky.

Proti výroku prvostupňového rozsudku o nepriznaní náhrady trov konania podala odvolanie žalovaná. Poukázala na to, že v spore bola úspešná, preto súd prvého stupňa nerozhodol správne, pokiaľ jej nepriznal náhradu trov konania. Skutočnosť, že žalobkyňa bola dlhodobo chorá, nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., so zreteľom na ktorý by úspešnému účastníkovi nebolo možné priznať náhradu trov.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej poprela dôvody, ktoré by viedli k záveru o opodstatnenosti tohto opravného prostriedku žalovanej.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 30. apríla 2013 sp. zn. 24 Co 139/2012 prvostupňový rozsudok a/ v napadnutej časti náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku a vo výroku o trovách prvostupňového konania zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa

na ďalšie konanie, b/ v napadnutej zamietajúcej časti náhrady mzdy potvrdil. Odvolací súd uviedol, že pred rozhodnutím vyzval účastníkov podľa § 213 ods. 2 O.s.p., aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 42, § 43 a § 118 Zákonníka práce. Právni zástupcovia účastníčok konania sa k tejto výzve vyjadrili. V danom prípade vznikol pracovný pomer medzi účastníkmi tak, že žalobkyňa bola najskôr zamestnankyňou obce Č. a popri výkone prác na Obecnom úrade Č. vykonávala pre žalovanú práce ekonómky, účtovníčky a mzdovej účtovníčky. Stanovenie platovej triedy a platového stupňa sa uskutočnilo na začiatku pracovného pomeru ešte pred uzatvorením pracovnej zmluvy, v dôsledku čoho mala žalobkyňa možnosť včas uvážiť, či za takýchto podmienok vstúpi do pracovného pomeru. V každom platovom dekréte bol žalobkyni stanovený tarifný plat a osobný príplatok. Tarifný plat bol pritom stanovený vo výške, ktorú skutočne poberala, nie vo výške zodpovedajúcej platnej právnej úprave. Platový dekrét bol žalobkyni doručený na začiatku pracovného pomeru so žalovanou a bol jej opätovne doručovaný pri každej jeho zmene. Žalobkyňa vedela, aká mzda jej prináleží. Zo mzdy stanovenej v platovom dekréte sa vychádzalo pri výpočte mesačnej mzdy pre všetkých zamestnancov žalovanej (aj žalobkyne). Žalobkyňa v každom jednotlivom mesiaci vedela, že sa jej nevypláca mzda v súlade s platnou právnou úpravou, ale na počiatku mzda znížená na 40% a od roku 2006 mzda v rozsahu 60%, pretože zvyšok mzdy (do rozsahu 100% pracovného úväzku) jej bol vyplácaný Obcou Č.. Od roku 1993 pracovala žalobkyňa na Obecnom úrade Č. na plný pracovný úväzok ako jediná administratívna pracovníčka a vykonávala všetku administratívnu prácu vrátane miezd a účtovníctva. Na Obecnom úrade Č. žalobkyňa pracuje doposiaľ. Žalobkyňa pracuje u žalovanej od 1. novembra 2004. Už na začiatku tohto pracovného pomeru tu nemala tarifný plat vo výške 100%. S vedomím, že má znížený tarifný plat už vstupovala do tohto pracovného pomeru. Skutočnosť, že žalobkyňa nenamietala platový dekrét žalovanej z 1. októbra 2004 so zníženou mzdou (v rozsahu 40%), si možno vysvetliť iba tak, že sa na tom obe strany dohodli. Aj výpoveď svedkyne A. M. potvrdila, že riaditeľka žalovanej školy a žalobkyňa sa dohodli na delení pracovného úväzku medzi školu a obec. Svedkyňa potvrdila, že žalobkyňa s takýmto pracovným úväzkom súhlasila. V prospech záveru o uzavretí tejto dohody nasvedčuje tiež správanie sa účastníkov a obce, ale predovšetkým samotnej žalobkyne, ktorá ako mzdová účtovníčka vedela, aká výška tarifného platu jej vyplýva z platnej právnej úpravy a aká mzda je jej v skutočnosti vyplácaná. Argumentácia žalobkyne, že neprotestovala, lebo ako zamestnankyňa musela rešpektovať pokyny riaditeľky žalovanej školy, nesúvisí s tým, že nenamietala výšku takéhoto tarifného platu pri uzatvorení pracovného pomeru a do práce nastúpila, i keď vedela, že táto výška nezodpovedá platnej

právnej úprave. Táto, žalobkyňou namietaná, skutočnosť nebola v konaní nikým a ničím potvrdená. Existenciu dvoch pracovných pomerov na plný pracovný úväzok nepreukazuje ani samotná pracovná doba žalobkyne, ktorá by pri dvoch pracovných úväzkoch bola pre samotnú žalobkyňu neprimeraná. Žalobkyňa nepreukázala že takúto pracovnú dobu mala a že v dvoch plných pracovných úväzkoch ju odpracovala pre obec a zároveň pre žalovanú. Aj so zreteľom na to odvolací súd prisvedčil žalovanej v tom, že tieto okolnosti nasvedčujú tomu, že medzi účastníkmi došlo k uzatvoreniu dohody o skrátenom pracovnom úväzku, ktorú rešpektovali žalobkyňa, žalovaná a aj obec. Pracovný pomer žalobkyne u žalovanej bol dojednaný ako pracovný pomer na kratší úväzok, preto tu nemožno hovoriť o zmene pracovnej zmluvy. Súčasťou dohodnutých pracovných podmienok bol i platový dekrét z 1. októbra 2004, ktorý obsahoval príslušný tarifný plat znížený na 40% pracovný úväzok. Takéto určenie zníženého rozsahu pracovného úväzku pretrvávalo po celú dobu trvania pracovného pomeru žalobkyne so žalovanou s tým, že v roku 2006 sa rozsah jej pracovného úväzku v prospech školy zvýšil na 60% (a v prospech obce znížil na 40%). Už pri uzatváraní pracovného pomeru žalobkyňa a žalovaná neuvažovali s tým, že pracovný pomer medzi nimi bude uzavretý v rozsahu 100%. Aj keď v pracovnej zmluve nebol dohodnutý kratší pracovný čas (§ 49 Zákonníka práce), platový dekrét celkom jasne vyjadroval rozsah dohodnutého pracovného pomeru. Obec Č. rozhodnutím o plate z 2. apríla 2004 rešpektovala 7 platovú triedu žalobkyne a platový stupeň 7, preto podľa prílohy č. 3 jej plat bol v rozsahu 100% a predstavoval 9 540 Sk. Rozhodnutím o plate z 2. novembra 2004 pri rovnakej platovej triede bol žalobkyni priznaný tarifný plat 5 730 Sk. Uvedená suma zodpovedá rozhodnutiu o rozsahu platu v rozsahu 60%. Žalovaná rozhodnutím z 1. októbra 2004 na základe tej istej právnej úpravy priznala žalobkyni s účinnosťou od 1. novembra 2004 platovú triedu 8, platový stupeň 7, čo predstavuje 10 330 Sk, z toho 40% predstavuje 4 140 Sk. Tieto pracovné úväzky u obce 60% a u školy 40% dávajú spolu jeden pracovný úväzok, čo žalobkyni 1. novembra 2004 pri podpísaní pracovnej zmluvy so žalovanou bolo zrejmé. Takto bolo jej mzdové ohodnotenie realizované počas celého pracovného pomeru u oboch zamestnávateľov s jedinou zmenou, že v roku 2006 sa zmenilo rozdelenie pracovných úväzkov v prospech školy. Bolo by v rozpore s ustanovením § 118 ods. 1 a § 54 Zákonníka práce, ak by za daných skutkových okolností bola žalobkyni priznaná mzda v rozsahu 100% za pracovný úväzok účastníkmi dohodnutý v rozsahu 40, resp. 60%. Priznanie žalobou uplatnenej sumy by bolo zneužitím práva a v rozpore s dobrými mravmi tak, ako to konštatoval súd prvého stupňa. Pokiaľ teda súd prvého stupňa žalobu o výplatu mzdy za sporné obdobie zamietol ako nedôvodnú, rozhodol vecne správne. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok v tomto výroku potvrdil. V zmysle

§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. ale zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti uplatneného nároku na náhradu za dovolenku, lebo v tejto časti považoval napadnutý rozsudok za nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný. Vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie s tým, že v novom rozhodnutí o trovách konania zohľadní súd prvého stupňa i okolnosti obsiahnuté v odvolaní žalovanej.

Proti potvrdzujúcemu výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s tým, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, nezaoberal sa všetkými skutočnosťami uvedenými v odvolaní a svoj postup náležite neodôvodnil. Nesprávny je jeho záver, že v konaní bolo platovými dekrétmi preukázané dojednanie pracovného pomeru len na kratší pracovný úväzok. Účastníčky v danom prípade uzatvorili pracovnú zmluvu na plný úväzok, ktorá nebola v písomnej forme zmenená žiadnym dodatkom. Zmena pracovného úväzku nebola nikdy dohodnutá. Podpísaním jednotlivých platových dekrétov žalobkyňa len potvrdila ich prevzatie, v žiadnom prípade tým nevyjadrila súhlas so zmenou pracovného pomeru ohľadom zníženia pracovného úväzku. Pokiaľ odvolací súd záver o dohode účastníčok zmluvy týkajúcej sa kratšieho pracovného úväzku odôvodnil len poukázaním na mzdové listy, je odôvodnenie jeho rozsudku nesprávne, neúplné a nedostatočné. Odvolaciemu súdu vytkla aj to, že sa náležite nezaoberal jej tvrdením, podľa ktorého o dojednaní plného pracovného úväzku nasvedčujú tiež výplatné pásky a v nich uvedený plný počet dní dovolenky. Nedostatočne zistenou a zohľadnenou zostala tiež pracovná náplň žalobkyne. I keď to žalobkyňa v konaní namietala, odvolací súd sa tým nezaoberal. Pracovný pomer žalobkyne je na plný pracovný úväzok nielen podľa pracovnej zmluvy uzatvorenej žalobkyňou a žalovanou, ale aj v zmysle fakticky vykonávaného rozsahu prác. Vzhľadom na to, že súdy sa dostatočne nevyporiadali so všetkými námietkami a tvrdeniami žalobkyne, sú ich rozhodnutia nepreskúmateľné, čo podľa jej názoru zakladá procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. Žiadala preto, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalovanej uloží povinnosť doplatiť žalobkyňi mzdu 5 620,09 € s príslušenstvom (ktoré žalobkyňa špecifikovala v dovolaní).

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny

poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) právnym štátom. Jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú *res iudicata*.

Princíp právnej istoty má na pamäti aj Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach, ktorými upravuje podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

3. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním žalobkyne je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

4. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu

uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

5. Žalobkyňa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie je (podľa jej názoru) nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

5.1. Odôvodnenie rozsudku (súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu) musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na skutkové zistenia vyvedené z výsledkov vykonaného dokazovania, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť zároveň prostriedkom kontroly v konaní o riadnom alebo

mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

5.2. Dovolací súd nespochybňuje, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Na druhej strane ale treba mať na zreteli, že vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (aj keď ich účastník sám vníma ako relevantné), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (porovnaj IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. To však [aj podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)] neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil tiež opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní, v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady

tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (vid' § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. „iné vady“) považuje ale – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom však vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty závažnosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

V prejednáwanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len žalobkyňou zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozhodnutiami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie [odôvodnenie ktorého nemožno posudzovať izolovane od odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok], uvádza v primeranom rozsahu skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, obsah odvolania, ako aj právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory.

Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

5.3. Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov významných v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07).

Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 18/2013, 3 Cdo 39/2014). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011 a aktuálne tiež 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto náhľadu na problematiku nepreskúmateľnosti a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvávali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho

odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

Na doloženie pretrvávajúcej aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. V uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Postoj najvyššieho súdu v tejto otázke nesignalizuje arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

5.4. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania, lebo nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nie je vada konania uvedená v § 237 O.s.p.

6. Dovolanie žalobkyne obsahuje aj námietku, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu nebol obstaraný náležitý skutkový podklad preto, lebo odvolací súd nesprávne vyhodnotil niektoré dôkazy (napríklad platové dekréty považoval za dôkazy preukazujúce dohodu o kratšom pracovnom úväzku) a na niektoré skutkové okolnosti vôbec nezameral pozornosť (napríklad pracovnú náplň žalobkyne, ktorú neporovnal s pracovnými náplňami iných zamestnancov žalovanej). K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

6.1. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

6.2. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

6.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

7. Po obsahovej stránke žalobkyňa namieta aj to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Medziiným namieta nesprávnosť právneho záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého účinky dohody o zmene pracovnej zmluvy možno v danom prípade – aj bez písomného dodatku k pracovnej zmluve – vyvodit' z okolností, za ktorých žalobkyňa preberala platové dekréty a výplatné pásky, mala vedomosť o obsahu mzdových listov, nevznášala však žiadne námietky.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. I keď nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 Cdo 52/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

8. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 O.s.p. procesne prípustné, nepotvrdila sa existencia vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom

konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady vedúce k zmätočnosti, dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

9. V dovolacom konaní nemala žalobkyňa úspech a vznikla jej povinnosť nahradiť žalovanej trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal procesne úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. apríla 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková